

1 Nisan 2020

## **Türkiye: Nurcan Baysal'a COVID-19 ve cezaevi koşulları ile ilgili sosyal medya paylaşımları sebebiyle soruşturma**

30 Mart 2020 tarihinde **Nurcan Baysal** COVID-19 salgınına karşı bölgede alınan tedbirler hakkında yaptığı sosyal medya paylaşımları sebebiyle Diyarbakır emniyetinde ifade verdi. Soruşturmanın kapanmaması halinde “halkı alenen kin ve düşmanlığa tahrik etmek” suçlamasıyla hakkında dava açılabilir.

[Nurcan Baysal](#) Diyarbakır'da yaşayan Kürt bir gazeteci ve insan hakları savunucusu. 2015-2016 tarihlerinde Güneydoğu'daki askeri operasyonlar sırasında, aylarca köyleri ziyaret ederek operasyon sırasında işlenen insan hakları ihlallerini belgeledi. Hala farklı dergi ve gazetelerde Kürt meselesi, insan hakları ve yoksulluk konularında yazıyor. Nurcan Baysal, gazeteci kimliğinin yanında aynı zamanda Diyarbakır'da zorunlu göç, yoksulluk, kalkınma, kadınlar ve Kürt sorunu konusunda çalışan çeşitli sivil toplum kuruluşlarının kuruluşunda ve çalışmalarında yer aldı ve geçtiğimiz yıllarda İŞİD'den kaçan Yezidi kadınlara yardım etmek amacıyla açılan kampların kuruluşunda yer aldı. Nurcan Baysal ayrıca 2018 yılında Front Line Defenders Risk Altındaki İnsan Hakları Savunucuları [Küresel Ödülü](#)'nü kazandı.

Nurcan Baysal 30 Mart 2020 tarihinde Diyarbakır Emniyet Müdürlüğü'nden aranarak hakkında yürütülen yeni bir soruşturma kapsamında ifadeye çağırıldı. COVID-19 bağlamındaki tedbir tavsiyelerine uyararak kendini eve kapattığını ve tedbirler kaldırıldığında ifadeye gitmeyi teklif etmesine rağmen durumun acil olduğu söylenerek hemen gelmesi istendi. Polis, hakkında yakalama kararı olduğunu ama salgından kaynaklı sağlık tedbirleri sebebiyle uygulanmadığını belirtti.

Bunun üzerine, kadın insan hakları savunucusu avukatıyla birlikte ifade vermek üzere emniyete gitti. Sorgusu sırasında, çoğunluğu hükümetin COVID-19 kapsamında aldığı tedbirler ve bu Diyarbakır'da ve diğer Kürt illerinde bu tedbirlerin nasıl uygulandığına dair eleştirel sosyal medya paylaşımları soruldu. Ayrıca, başta “[Diyarbakır'dan koronavirüs halleri...](#)” olmak üzere iki yazısı hakkında da sorgulandı. Polisin hazırladığı şüpheli ifade tutanağına göre, Nurcan Baysal attığı twitlerle “halk arasında korku ve panik yaratmak amacıyla tehdit” fiilini işlemişti. Resmi olarak gözaltında olmasına rağmen, pandemi tedbirleri sebebiyle eve gitmesi ve ertesi gün savcılığa sevk edilmek üzere yeniden karakola gelmesi söylenerek serbest bırakıldı.

Ertesi gün, 31 Mart sabahı Nurcan Baysal istendiği gibi avukatları ile birlikte Diyarbakır Emniyet Müdürlüğüne gitti. Burada polisler tarafından önce hastaneye, ardından Savcılığa sevk edildi. Savcılık ifadesinde de kendisine sosyal medya paylaşımları, özellikle de cezaevlerindeki sağlık koşullarının yetersiz olması sebebiyle tüm mahpusların tahliye edilmesi çağrısı yaptığı paylaşımlarla ilgili ifade vermesi istendi. İfadesinin tamamlanmasıyla savcı tarafından, “halkı kin ve düşmanlığa alenen tahrik” iddiasıyla, seyahat yasağı şeklinde adli kontrol talebiyle Sulh Ceza Hakimliği'ne sevk edildi.

Nurcan Baysal Diyarbakır 3. Sulh Ceza Hakimliği'nde yaptığı savunmasında bir gazeteci ve hak savunucusu olarak halkı bilgilendirme ve bilinçlendirme yükümlülüğü olduğunu ve yaptığı

paylaşımların bu amacı taşıdığını vurguladı. Talep edilen seyahat yasağının mesleğini ve çalışmalarını olumsuz etkileyeceği gerekçesiyle uygulanmamasını talep etti. Adli kontrol talebinin reddine hükmedilerek Nurcan Baysal serbest bırakıldı ama soruşturma devam ediyor. Kovuşturmayla karar verilmesi halinde, insan hakları savunucusu "halkı kin ve düşmanlığa alenen tahrik" suçlamasıyla yargılanabilir.

Front Line Defenders Nurcan Baysal'a ısrarla uygulanagelen yargısal taciz ve sindirme girişimlerinden derin endişe duymaktadır ve insan hakları savunucusuna yöneltilen suçlamanın yalnızca meşru ve barışçıl bir şekilde yürüttüğü insan hakları çalışmalarıyla bağlantılı olduğuna inanmaktadır.

### **Front Line Defenders Türkiye yetkili makamlarından**

1. Nurcan Baysal aleyhine açılan soruşturmanın derhal kapatılması ve sadece insan haklarını savunmayı amaçlayan meşru ve barışçıl faaliyetleri sebebiyle süregiden yargısal tacizin sona ermesi;
2. Türkiye'deki tüm insan hakları savunucularının meşru insan hakları faaliyetlerini misilleme korkusu olmaksızın ve herhangi bir kısıtlamaya maruz bırakılmadan yürütebilmelerinin garanti altına alınması çağrısında bulunmaktadır.

Front Line Defenders Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Komisyonu'nun 3 Nisan 1998 tarihli toplantısında kabul edilen ve insan hakları savunucularının faaliyetlerinin meşruluğunu, ifade özgürlüğünü ve baskı ve misilleme korkusu olmaksızın faaliyetlerini sürdürme haklarını tanıyan "BM Evrensel Olarak Tanınan İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunması ve Geliştirilmesinde Toplumsal Kuruluşların (Organların), Grupların ve Bireylerin Hakları ve Sorumlulukları Üzerine Bildirge"yi saygıyla hatırlatır. Front Line Defenders, bildirgenin özellikle aşağıdaki maddelerini dikkatinize sunar:

*Madde 6: Herkes, bireysel olarak ve başkalarıyla birlikte, (b) İnsan haklarına ilişkin belgeler ile uygulanabilir uluslararası diğer belgelere uygun olarak tüm insan haklarına ve temel özgürlüklere ilişkin düşünceleri, haberleri ve bilgileri yayınlamak, başkalarına iletme veya özgürce yayma;... hakkı vardır.*

Madde 12

1. *Herkesin, bireysel olarak ve başkalarıyla birlikte, insan hakları ve temel özgürlüklerin ihlaline karşı mücadele etmek için barışçıl etkinliklere katılmaya hakkı vardır.*
2. *Devlet, bu bildirmede amaçlanan hakların meşru kullanımını çerçevesinde şiddet, tehdit, misilleme eylemi, fiili veya hukuksal ayrımcılık, baskı veya diğer keyfi hareketlere karşı, bireysel olarak ve başkalarıyla birlikte hareket eden tüm kişilerin yetkili otoritelerce korunması için gerekli tüm önlemlerin alınmasını dikkatle izler.*

Yukarıda bahsi geçen duruma ilişkin atılabilecek her türlü adıma dair bizi bilgilendirmenizi önemle arz ederiz.

Saygılarımızla



Andrew Anderson  
Executive Director

**Front Line Defenders Board of Trustees**

Denis O'Brien, Noeline Blackwell, Jim Conway, Mary Lawlor, Maria Mulcahy,  
Kieran Mulvey, Mary Jane Real (Philippines), David Sykes, Arnold Tsunga (Zimbabwe)

**Front Line Defenders International Advisory Council**

James L. Cavallaro, Maryam Elahi, Michel Forst, Hina Jilani, Maina Kiai

Front Line, The International Foundation for the Protection of Human Rights Defenders trading as Front Line Defenders, is registered in Ireland as a company limited by guarantee and not having a share capital. Registered Office: Second Floor, Grattan House, Temple Road, Blackrock, Co Dublin, A94 FA39, Ireland.

Company No. 593190; Registered Charity No. 20045241; CHY 14029